

Forum CARPE

Verksamhetsberättelse

2016-04-01 – 2017-03-31

Forum Carpe

- kompetens- och verksamhetsutveckling inom funktionshinderområdet i Stockholm län

Forum Carpe | april 2016 – 31 mars 2017

Bakgrund, verksamhet och uppdrag

Den 1 april 2012 startade Forum Carpe, en länsövergripande funktion för verksamhets- och kompetensutveckling inom funktionshinderområdet, som ett resultat av ESF-projektet Carpe. Funktionshinderområdet är förhållandevis litet i varje kommun och stadsdel samtidigt som det är ett brett område. Det gör att det finns behov av samverkan och samordning i länet kring kompetens- och verksamhetsutveckling inom området. Forum Carpes uppdrag innebär att skapa och genomföra kompetensutvecklingsinsatser, hålla nätverk och sprida goda exempel från verksamheter i länet. Uppdraget innebär även att synliggöra och omvärldsbevaka funktionshinderområdet genom samverkan med aktörer på nationell- och regional nivå.

Forum Carpes verksamhetsår sträcker sig från den 1 april till den 31 mars och följer därmed inte kalenderåret. Kommunernas deltagande i kompetensutvecklingsinsatser genomförda i Forum Carpe redovisas direkt till kommunerna i samband med tertial och bokslut.

Forum Carpe har under verksamhetsåret fortsatt att utvecklas utifrån deltagande kommuners behov. Målgrupp och användare finns inom alla yrkeskategorier hos såväl kommunala som privata utförare och myndighetsutövare inom området stöd till personer med funktionsnedsättning. Målgruppen omfattar även anställda inom de kommunala HSL-organisationerna som har hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå gällande personer som har insatserna bostad med särskild service och/eller daglig verksamhet enligt LSS.

Kompetensutvecklingsbehov framkommer genom webbenkäter, kontinuerlig dialog i de organisatoriska grupperna det vill säga med CKA (Carpe kommun ansvarig) och kompetensombud, vid kommundialoger samt i utökad styrgrupp och styrgrupp. De kompetensutvecklingsinsatser som har stor efterfrågan och håller hög kvalitet erbjuds på nytt.

Kompetensutveckling erbjuds i form av högskole- och gymnasiekurser, kortare kurser, föreläsningar, seminarier, erfarenhetsutbyten, spridning av goda exempel och nätverk för kollegialt lärande. Syftet är att deltagande i kompetensutveckling i Forum Carpe ska bidra till utveckling av verksamheten, att den enskildes kompetens kommer arbetsgruppen till del och med fokus på att det leder till insatser och stöd av god kvalitet för den enskilde.

Från och med våren 2014 deltar länets samtliga 26 kommuner i Forum Carpe. Avtal har skrivits mellan Stockholms stad och respektive kommun

och förlängs med ett år om ingen av parterna skriftligen sagt upp överenskommelsen före den 30 november det år överenskommelsen löper. Ingen av de deltagande kommunerna har sagt upp överenskommelsen den 30 november 2016 och därmed går Forum Carpe in i kommande verksamhetsår 1 april 2017 med lika stort kommundeltagande.

Uppdraget med Evidensbaserad praktik

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har sedan 2010 slutit årliga överenskommelser med staten i syfte att främja en evidensbaserad praktik (EBP) för god kvalitet inom socialtjänsten. I Stockholms län blev Storstockholm (före detta KSL, Kommunförbundet Stockholms Län) huvudansvariga för satsningen. Under 2013 utvidgades arbetet till att omfatta verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning och Forum Carpe fick uppdraget, via Storstockholm, att arbeta med satsningen i länet. Tre prioriterade områden trädde fram, efter att SKL genomfört en kartläggning kring utvecklingsbehov. De tre prioriterade områdena var: förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning, förstärkt brukarmedverkan samt initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning.

En nationell samordnare på SKL ansvarade under 2013-2015 för satsningens genomförande och ledde det nationella nätverk som bildades. Satsningen genomfördes främst på läns-/ delregional nivå, utvecklingsledare anställdes för att samordna och genomföra olika insatser. Intentionen var att satsningen skulle pågå under minst fyra år för att bidra till ett långsiktigt utvecklingsarbete, men beslut ändrades vilket innebar att den nationella satsningen upphörde vid årsskiftet 2015/2016.

Forum Carpe har genom sparade medel kunnat arbeta vidare med evidensbaserad praktik med samma övergripande inriktning och mål, som tidigare fram till december 2016. Se slutrapport från Forum Carpe för närmare beskrivning av den regionala satsningen.

<http://www.forumcarpe.se/wp-content/uploads/2017/04/Rapport-2016.pdf>

Grupper/ Organisation

Projektledning bemanning och kompetensutveckling

Projektledningen i Forum Carpe består i grunden av tre projektledare, 0,75 informatör och 0,2 administratör. Genom uppdraget kring en evidensbaserad praktik har projektledningen varit förstärkt med ytterligare en projektledare under verksamhetsåret, samt 0,5 projektledare under hösten fram till årsskiftet för att ytterligare stärka upp runt EBP-satsningen. Från mitten av januari övergick den personens anställning till en heltid på grund av underbemanning. Forum Carpes samordnare var sjukskriven på heltid sedan mitten av augusti 2016 samt en projektledare helt och delvis från december till mars. Under verksamhetsåret gick informatören upp i hel tjänstgöringsgrad på 75 % efter en längre tids sjuk-

skrivning. Under tiden för återgång i tjänst har informatörsuppgifterna förstärkts genom en timanställning.

Från mitten av mars tog informatören tjänstledigt ett år och en vikarie-
rande informatör anställdes på tjänsten.

Delar av projektledningen har genomgått en utbildning i processledning för att få kunskap om verktyg och metoder när det gäller att leda processer och hålla nätverk och seminarier. Utbildningen omfattade sex dagar.

Styrgrupp

Forum Carpes styrgrupp har till funktion att styra innehållet i Forum Carpe utifrån uppkomna behov och efterfrågan. De finns som stöd i prioriteringar. Under året har Forum Carpes styrgrupp haft fem ordinarie möten, varav en workshop. Workshopen genomfördes inför verksamhetsåret 2017-2018 med fokus på att formulera målsättningar i verksamhetsplanen. I september 2016 bjöd styrgruppen i samverkan med projektledningen in samtliga kommuner till ett utökad styrgruppsmöte. Målgrupp för den utökade styrgruppen var en person med övergripande ansvar för området funktionsnedsättning per kommun. Syftet med mötet var dialog över kommungränser samt att påbörja ett underlag inför kommande års verksamhetsplan.

I och med att medlen från satsningen av en evidensbaserad praktik upphörde vid årsskiftet beslutade styrgruppen att från och med kommande verksamhetsår ta ut en kostnad på 2000 kr per deltagare i utbildningen *"Vägledare i delaktighetsmodellen"* för att kunna fortsätta utbilda i modellen.

Huvudanledningen till beslutet är att utbildningen kräver stora resurser av projektledningen i planering och genomförande. Genom en kurskostnad finns möjlighet att fortsätta att anlita någon av de externa kursledare som utbildats inom några av Forum Carpes deltagande kommuner och därmed kunna avlasta projektledningen. Det är vanligt att någon ur Forum Carpes projektledning är kursledare tillsammans med en extern utbildad kursledare från deltagande kommuner. Ytterligare ett skäl är att inte resurser bör tas av kommunernas gemensamma budget, utan att en del av finansieringen ska komma från de verksamheter som väljer att jobba med Delaktighetsmodellen. En kostnad för utbildningsdeltagarna kan också motiveras av att det är viktigt att ett genomtänkt beslut tas kring om Delaktighetsmodellen ska bli en del av verksamhetens utvecklingsarbete när det gäller brukares egenmakt, delaktighet och inflytande. Investerade personella och ekonomiska resurser kan stimulera det beslutet och att kommuner/verksamheter efter avslutad kurs tar till vara de nya kunskaperna.

Regionala strategirådet

Carpes regionala strategiråd tillkom i samband med att Forum Carpe och projekt Carpe 2 startade 2012. Det har bland annat varit ett sätt att samla viktiga aktörer på regional nivå, för att utbyta information och arbeta tillsammans kring viktiga frågor inom funktionshinderområdet. Regionala strategirådet består i dagsläget av representanter från Länsstyrelsen, Habilitering & Hälsa, FoU Södertörn, FoU Nu, Kommunal samt FoU Nordost.

Två ordinarie möten och en workshop har genomförts under året. Workshopen genomfördes i samarbete med processledare Elisabeth Lauritzen (FoU Nu). Särskilt fokus ägnades vid just detta tillfälle till hur strategirådet kan uppdatera och optimera samarbetet och samordningen av stödet till verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning. Arbetet kommer att fortsätta under nästa verksamhetsår.

Under året har frågan om hur strategirådet kan uppdateras uppkommit då förutsättningar ändras med tiden vilket gör att syfte, innehåll och aktörer behöver ses över för att det ska vara ett gynnsamt forum för alla aktörer.

Forum Carpe har, utöver samverkan i det regionala strategirådet, ett nära upparbetat samarbete med FoU Södertörn. Regelbundna träffar genomförs två till tre gånger per år då hela projektledningen och samtliga forskningsledare från FoU Södertörn träffas för att informera varandra och diskutera aktuella arbeten inom verksamheterna och planera samverkan. Även FoU Nu och Forum Carpe har regelbunden kontakt och utbyter kunskap och erfarenheter, ett av FoU Nu:s projekt som Forum Carpe följt handlar om hinder och möjligheter till självständighet för personer med funktionsnedsättning. Arbetet har bland annat resulterat i rapporten *"Självständighetens labyrint - vägval, hinder och öppningar"* (2015) och ett fortsatt utvecklingsarbete med utgångspunkt från rapporten kommer att påbörjas. Forum Carpe har spridit rapporten och delar av det fortsatta arbetet i samband med kompetensutvecklingsinsatser i länet.

CKA

En viktig länk i Forum Carpes organisation är CKA (Carpe Kommun Ansvarig). Deltagarna fungerar som vidarekommunikatörer och är ansvariga i respektive kommun. CKA är en avgörande funktion för att kunna driva en så omfattande samverkan som Forum Carpe är. Det är också en viktig länk i dialogen med deltagande kommuner.

Under året har det hållits sex möten med CKA. Målet är att CKA-träffarna ska vara gynnsamma och meningsfulla för deltagarna genom informationsspridning och dialog, ett forum för erfarenhetsutbyte i frågor av övergripande karaktär. Arbetet med att utveckla mötesformen har fortsatt under året.

Kompetensombud

En annan viktig länk i Forum Carpes organisation är Kompetensombuden. Kompetensombudet är någon som har chefens och kollegornas förtroende och som är intresserad av utvecklingsfrågor. Då det tillkommer nya Kompetensombud kontinuerligt, har det under året erbjudits en kurs för nya Kompetensombud vid två tillfällen. Kurserna har genomförts av projektledningen. Därutöver har fem kompetensombudsträffar genomförts under året. Innehållet i kompetensombudsträffarna har varit en blandning av information och erfarenhetsutbyte. Kompetensombudsträffarna har även innehållit en tydlig del omvärldsbevakning i form av att Forum Carpes samverkansparter har medverkat och berättat om sina uppdrag, till exempel Mats Jansson från Autism och Aspergerförbundet och Eva Borgström från FUB har deltagit. Kompetensombuden är betydelsefulla vidarekommunikatörer och dialogpartners. Under hösten genomfördes en dag om lärande och vardagsutveckling som riktade sig till kompetensombud, CKA och chefer. Projektledningen kan se att deltagandet hos kompetensombuden på träffarna har minskat och har därför börjat analysera vad orsaken till detta kan vara. En trolig faktor är att rollen kan ha förändrats från att tidigare varit en roll som innebär att skriva ut inbjudningar och vad som är på gång samt att bevaka Forum Carpes utbud, till att i dag kanske inte längre behövas i samma omfattning, då allt fler går in på hemsidan själva via dator eller mobil. I och med detta försvinner rollen allt mer och därför har vi börjat se över rollen tillsammans med kompetensombuden.

Intresseorganisationer

Referensgruppen med intresseorganisationer på länsnivå har haft fyra möten under året. Dessa möten har dels fungerat som ett informationsutbyte och omvärldsbevakning, men vi har också identifierat några frågor att samverka kring. Det handlar om frågor som att synliggöra funktionshinderområdet och hur vi kan lyfta konventionerna och få dessa att bli mer kända. Vidare följer vi *Översynen av insatser enligt LSS och assistansersättningen*, ett regeringsuppdrag som pågår från 2016 till 2018, och har för avsikt att göra någon gemensam aktivitet lite längre fram i den processen.

Information/Spridning

Forum Carpes främsta informationskanal är hemsidan vars huvudmålgrupp är deltagare i Forum Carpe. Hemsidan fungerar som en portal för forumet för att underlätta för deltagarna i informationsinhämtande när det gäller utveckling inom funktionshinderområdet både av regionalt och nationellt innehåll. Det är via hemsidan anmälningsförfarandet till kompetensutvecklingsaktiviteter görs.

Målsättningen under året var en ny webbplats på en ny plattform.

Under året har CARPE-bladet varit vilande. Faktorer som bidrog till detta beslut var underbemanning och arbetet med den nya webbplatsen som beskrivs längre fram i berättelsen.

Uppföljning/Utvärdering

I projektledningens arbetssätt ingår att följa upp och kvalitetssäkra de kompetensutvecklingsinsatser som genomförs. Detta görs bland annat vid behov genom utvärderingsenkät efter genomförd aktivitet, dialog som genomförs i de organisatoriska grupperna samt vid den kommundialog som erbjuds varje år. En nära kontakt och dialog förs också med de upphandlade utbildningsaktörerna inför, under och efter kompetensutvecklingsinsatser. Ett arbetssätt som har till syfte att säkra funktionshinderperspektiv och kvalitet.

Processutvärdering

Processutvärderingen är ett verktyg för att följa och utvärdera kompetensutvecklingsinsatser och arbetsplatslärande på enhetsnivå och som togs fram under projekt Carpe. Verktyget är tänkt att användas för dialog, lärande och verksamhetsutveckling och syftet är att följa och utvärdera att arbetet framskrider såsom planerat och att kunskaper och erfarenheter tas tillvara och används. Det kan även användas för att få en helhetsbild av arbetet på en övergripande nivå i kommunen/stadsdelen. Processutvärderingen kan laddas ner från hemsidan och har spridits av projektledningen vid kompetensombudsträffar och lyfts vid aktiviteter om lärande och vardagsutveckling under året.

Kompetensutveckling

En lista över den kompetensutveckling som genomförts från och med 1 april 2016 till och med 31 mars 2017 återfinns i slutet av verksamhetsberättelsen. Nedan följer ett urval kring beskrivning av planering och genomförd kompetensutveckling under året.

Planering

Under året har Forum Carpe erbjudit olika former av kompetensutveckling som föreläsningar, seminarier, erfarenhetsutbyten och kortare (icke poänggivande) kurser, något som ingår i den delfinansiering som varje deltagande kommun betalar. Forum Carpe upphandlar och administrerar även uppdragsutbildning inom gymnasial vuxenutbildning samt högskoleutbildning, där varje kommun själva finansierar kurskostnaden. Kurskostnaden som genom samverkan kan hållas så låg som möjligt genom att många kommuner tillsammans möjliggör att fler kan gå en kurs till ett lägre pris.

Gymnasiekurser

Intresset för gymnasiekurser i Forum Carpe har varit extra stort under året då Socialstyrelsen beviljade statliga stimulansmedel till kommunerna i landet. Under våren genomfördes en behovsinventering för att under-

söka behovet med hänsyn till stimulansmedlen. Utbudet utökades och totalt har 16 gymnasiekurser startat. Följande kurser har erbjudits; *Specialpedagogik 1 och 2, Psykiatri 1, Samhällsbaserad psykiatri, Vård och omsorg vid demens sjukdom, Socialpedagogik samt Pedagogiskt ledarskap.*

Högskolekurser

Under 2015 genomfördes en inventering som delades upp i två steg. I det första steget var frågan om huruvida man är intresserad av en specifik kurs samt vilka kurser/ämnen man var intresserad av att bli tillfrågad om i nästa inventering. Detta för att Karolinska Institutet, KI, med kort varsel kunde genomföra kursen *Ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar: förstå, bemöta och samarbeta*. Inventeringen visade att det fanns tillräcklig stor efterfrågan för att starta en kurs. Kursen avropades och startades i april 2016. Därefter inventerades våren 2016 utifrån det första steget där man fått påverka vilka kurser man önskade bli tillfrågad kring och under hösten 2016 genomfördes *LSS – lagstiftning och värdegrund* för medarbetare och i februari 2017 startade kursen för chefer. Två högskolekurser inom EBP-satsningen genomfördes på 3 högskolepoäng som var kostnadsfria för chefer, verksamhetsutvecklare och nyckelpersoner; *Systematisk uppföljning i en evidensbaserad praktik*. Kursen fick höga poäng i utvärderingarna och har blivit efterfrågad och därav planeras kursen genomföras igen under hösten 2017.

Övrig planering

Under året har en mängd planeringsmöten genomförts med olika aktörer inför kompetensutvecklingsinsatser inom Forum Carpe.

Nedan följer ett urval av planeringsmöten:

- Planering och uppföljning kring kompetensutveckling med de upphandlade utbildningsanordnarna Lärgården, SweJa och Kompetensutvecklingsinstitutet. En god kontakt och en grundlig dialog direkt med de lärare som ska hålla i kurserna är nödvändig för att säkerställa kvalitet på kompetensutvecklingsinsatsen. Exempelvis att man utgår från funktionshinderperspektiv, rätt terminologi inom området, kunskap om målgrupper för kursen samt brukarfokus.
- Regelbundna möten med Habilitering & Hälsa har genomförts samt med Stockholms Center för kommunikativt och kognitivt stöd (StoCKK).
- Planering tillsammans med forskare och praktiker har pågått kontinuerligt under året och resulterat i olika kompetensutvecklingsinsatser, två exempel på detta är planering med Anne-Marie Stenhammar om barns delaktighet och med kommunen Upplands Bro om att använda personer med egen funktionsnedsättning som kunskapskälla i verksamhetsutveckling.

- Återkommande samverkan med såväl Karolinska Institutet som Ersta Sköndal högskola har genomförts för att planera olika seminarier och föreläsningar.
- Förberedelser och organisering av Delaktighetsveckan, inom ramarna för uppdraget kring evidensbaserad praktik inom socialtjänst, skedde också under året.
- Planering av Hälsoveckan som genomfördes under våren genomfördes också av projektledningen tillsammans med aktuella aktörer.
- Förberedelser och upplägg inför utbildningar som projektledningen själva håller exempelvis Delaktighetsmodellen, Uppdrag och yrkesroll, Yrkeskrav etcetera har också genomförts under året.
- Förberedelser och upplägg av CKA-träffar, kompetensombudsträffar och övriga nätverk som projektledningen håller i.

Genomförande

Statistik över deltagande har skickats ut till CKA i samband med tertial och bokslut.

Vissa kompetensutvecklingsinsatser genomförs med egen kompetens, alltså kompetens som finns hos projektledning, samverkansparter eller medarbetare från Forum Carpes kommuner. Andra kompetensutvecklingsinsatser har beställts hos någon upphandlad utbildningsanordnare, forskare eller andra experter.

Externt upphandlat

Kompetensutveckling som genomförts av någon upphandlad utbildningsanordnare, forskare eller andra experter är exempelvis:

Karolinska Institutet som genomfört högskolekursen *Ungdomar och vuxna med neuropsykiatriska och/eller andra funktionsnedsättningar: att förstå, bemöta och samarbeta*, 7,5 hp

Ersta & Sköndals högskola som genomfört *LSS för medarbetare och chefer*

Habilitering & Hälsa genomförde ett antal föreläsningar om *olika funktionsnedsättningar och dess konsekvenser*.

Lärgården har under året genomfört kompetensutveckling kring till exempel *MS, ALS, Stroke, Autism, Psykisk ohälsa, Epilepsi och Demens och intellektuell funktionsnedsättning*.

Föreläsningar och kortkurser i *social dokumentation* har genomförts flera gånger under året. Vidare även *Rättshaveristiskt beteende, Professionellt medberoende, Utmanande beteende & lågaffektivt bemötande* har ge-

nomförts av KompetensUtvecklingsInstitutet (KUI). De tre sistnämnda är nya kurser som inte genomförts tidigare.

Egen kompetens & samverkan

Bland det som genomförts med egen kompetens återfinns bland annat:

Carpes Yrkeskrav och Uppdrag och yrkesroll

Seminarier kring Carpes Yrkeskrav och Socialstyrelsen allmänna råd 2014:2 kring grundläggande kompetens och materialet Uppdrag & Yrkesroll inom verksamhetsområdena personlig assistans, boende, daglig verksamhet, barn och unga samt socialpsykiatri har givits i mindre utsträckning under detta år. Orsaken till detta var flerfaldig, dels på grund av underbemanning och dels och mot bakgrund av de statliga stimulansmedlen inom funktionshinderområdet från Socialstyrelsen som kommunerna kunde söka. Projektledningens analys var att kommunerna skulle prioritera kompetensutveckling som kostar, eftersom de hade mer pengar att använda upp innan 2016 års slut jämfört mot tidigare år. Ytterligare ett skäl var slutfasen av EBP-satsningen där det prioriterades att använda de medel som tilldelats innan årets slut.

Nätverksträff för Yrkeskravsankare har genomförts under året. Därutöver har en träff kring grupputvecklingsmaterialet *"Så får vi det bra på jobbet"* genomförts i egen regi samt två tillfällen utbildningen till Ambassadörer som sprider kunskap och synliggör funktionshinderområdet på gymnasieskolor/grundskolor med syfte att locka fler medarbetare till området.

Grundläggande värden

Seminarier med rubriken *"Delaktighet och inflytande – från teori till praktik"* genomförs i samverkan med Funktionshinderombudsmannen i Stockholms stad, Riitta-Leena Karlsson. En återkommande aktivitet där man får möjlighet att diskutera grundläggande värden som LSS, FN-konventionen och funktionshinderpolitiska mål utifrån den praktik där man befinner sig.

Goda exempel

Aktiviteter av praktiker till praktiker där erfarenhetsutbyte i strukturerad form bestående av både presentationer av hur man *kan* arbeta med en viss fråga samt diskussioner, har genomförts under året. Bland annat kring *Skapande i både musik och konst, Yrkeskraven i praktiken, Livets slutskede*.

Temaveckor

Sedan några år tillbaka är en vecka med fokus på hälsa ett inslag i Forum Carpes aktiviteter. Aktiviteterna belyser hälsa ur olika perspektiv. Praktiker och föreläsare medverkade tillsammans med deltagarna i dialoger och erfarenhetsutbyten över kommungränserna.

I samma struktur har sedan 2013 genomförts en vecka kring temat delaktighet, som beskrivs närmare under rubriken Evidensbaserad praktik.

Ett strategiskt internt beslut är taget kring dessa veckor med anledning av att anmälningarna successivt har minskat under åren till dessa veckor. Utifrån uppföljning och dialog med de organisatoriska grupperna av temaveckor, har det framkommit att det är svårt för flertalet deltagare att avsätta tid till flera dagar i följd. Aktiviteterna konkurrerar med varandra och till följd av detta kommer utbudet anpassas och spridas över hela året för fler ska få möjlighet att ta del av innehållet.

Erfarenhetsutbyten i nätverk

Ett av Forum Carpes uppdrag är att vara en mötesplats för erfarenhetsutbyten och nätverk när kommunerna uttrycker ett behov. Under året har erfarenhetsutbyten och nätverksträffar erbjudits för chefer inom: HSL organisationerna, personlig assistans och social psykiatri, verksamhetsutvecklare och medarbetare inom korttidsverksamheter. Nätverk som tillkommit under året är för verksamheter som arbetar med konst och musik. Vidare har det erbjudits erfarenhetsutbyte kring kompetensförstärkning och titelfrågan.

Fokus på myndighetssidan

Det har under året funnits ett fokus på att förstärka myndighetssidan på olika sätt. Representation i styrgruppen av chef från myndighetssidan har övervägts i samband med att någon representant slutar och en ny ska tillsättas. Det är dock varje enskild kommun som avgör vem som är representant i styrgruppen och under året har det inte tillkommit någon representant från myndighetssidan.

Särskilda kompetensutvecklingsinsatser för handläggare har erbjudits under året. En utvecklingsgrupp för handläggare tillsattes i slutet av 2015 och varit fortsatt aktiv under året med stöd av en projektledare.

Arbetet och syftet beskrivs närmare under rubriken, Evidensbaserad praktik.

Gränsöverskridande aktiviteter för både beställare och utförare har också erbjudits vid några tillfällen.

Antalet handläggare som deltagit i olika aktiviteter har under verksamhetsåret ökat med 50% i jämförelse med föregående år.

Extern Upphandling

En projektledare har ingått som sakkunnig tillsammans med representanter från bland annat Socialförvaltningen och Äldreförvaltningen inom Stockholms stad tillsammans med upphandlingsenheten kring nya ramavtal för *poänggivande kurser inom vuxengymnasium*. Ramavtalstiden löper på två år med möjlighet för beställaren att förlänga avtalet med totalt

två år. Under kommande verksamhetsår, 2017-2018 kommer upphandling av övriga kurser som köps externt påbörjas.

Evidensbaserad praktik

Inom ramen för satsningen mot en evidensbaserad praktik har kompetensutvecklingsinsatser genomförts, nedan följer ett urval av aktiviteter. För en mer heltäckande bild hänvisas till slutrapport som nås via länken. <http://www.forumcarpe.se/wp-content/uploads/2017/04/Rapport-2016.pdf>

Som tidigare nämnts är de prioriterade områdena förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning, förstärkt brukarmedverkan samt initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning.

Förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga *Utvecklingsgrupp för handläggare*

En utvecklingsgrupp för handläggare har varit verksam under året med stöd av en projektledare från Forum Carpe med syfte att arbeta med att förstärka och utveckla barn och ungas delaktighet och inflytande i samband med ansökan, utredning och uppföljning av insatser. Arbetet har skett med utgångspunkt från FN-konventioner och relevant lagstiftning som Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlag (2001:453) (SoL). Genom att fördjupa sig i området och utbyta erfarenheter med handläggare från andra kommuner i Stockholms län har idéer, verktyg, metoder/arbetsätt spridits, både inom gruppen och även utåt vid större aktiviteter, med syfte att det ska leda utvecklingsarbetet framåt kring barn och ungas delaktighet och inflytande i den egna verksamheten.

Nyheter, kunskapsstöd och forskning har delats i gruppen.

Utvecklingsgruppen har bland annat arbetat fram ett bildstöd som tydliggör handlägningsprocessen. Även olika exempel på hur brev kan formuleras till barn och ungdomar har delats. Ett urval av materialet finns tillgängligt via webbplatsen: www.forumcarpe.se

Urval av genomförda aktiviteter kopplat till området för barn och unga *Barn och ungas delaktighet i mötet med handläggare*

Handläggare från utvecklingsgruppen berättade om hur de arbetar med barn och ungas delaktighet vid ansökan, utredning och uppföljning. Dialog med handläggare mellan kommuner och stadsdelsförvaltningar.

Förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning - en dag för handläggare och chefer inom funktionshinderområdet

I samarbete med utvecklingsgruppen som beskrivs ovan har denna aktivitet skapats. Dagen inleddes med en genomgång av Agneta Widerståhl, barnombudsman i Stockholm stad, om FN-konventioner och lagstiftning

som har betydelse för handläggare som möter barn. Agneta gav också en inblick i barnrättighetsutredningen och betänkandet (SOU 2016:19) som handlar om att barnkonventionen blir svensk lag.

Ann-Marie Stenhammar tog vid. Hon arbetar med utvecklingsprojekt och utbildar i frågor som gäller barns delaktighet, föreläste bland annat om betydelsen av att göra barn och unga delaktiga och få inflytande. Hon lyfte frågor som; Hur gör vi det möjligt? Vad kan man göra när barn och föräldrar tycker olika? Hur mäter vi delaktighet? Hur kan barn inkluderas i utvecklingsarbete och forskning som källa till kunskap?

Representanter från utvecklingsgruppen delade med sig av sitt arbete och gav goda exempel på hur man kan arbeta i praktiken för att möjliggöra barn och ungas delaktighet och inflytande.

Förstärkt brukarmedverkan

Delaktighetsmodellen

Intresset för att utbilda vägledare i Delaktighetmodellen har fortsatt under året. Forum Carpe har under perioden fortsatt att utbilda vägledare i Delaktighetsmodellen. Ytterligare en kurs för personer med egen funktionsnedsättning startade under våren 2016 och avslutades i maj. Det finns nu drygt 80 stycken utbildade vägledare fördelade på cirka 14 olika kommuner i länet och 7 stycken vägledare med egen funktionsnedsättning. Bland framgångsfaktorerna kan nämnas att det underlättar för kommunerna om de har en samordnare som hjälper till att organisera för modellen samt att man tar ett övergripande beslut inom kommunen att man ska satsa på modellen. Verksamhetscheferna är en nyckelfunktion för att få igång processen i arbetet med delaktighetsmodellen. Forum Carpe har under perioden bjudit in till två regionala nätverksträffar. Vid det första tillfället kom två vägledare från Botkyrka och Haninge som själva är stöd användare och delade med sig av sina erfarenheter. Till det andra tillfället kom vägledare från Uppsala och berättade hur de arbetar med modellen. Båda tillfällena gav också utrymme för dialog över kommungränserna. Forum Carpe deltar också i det nationella nätverket för Delaktighetsmodellen där det bland annat ingår en viss rapportering till FoU Välfärd.

Modellen är utvärderad i Skåne och den utvärderingen och modellen presenteras närmare i uppföljningsstudien *Delaktighetsmodellen - en väg mot empowerment* (FoU Välfärd Skriftserie 2014:1).

För den som vill veta mer om modellen på ett lättillgängligt sätt finns också en informationsfilm genom länken: <http://ebp.kfsk.se/film-om-delaktighetsmodellen/>

Se mig! Hör mig! Förstå mig!

Delaktighetsmodellen är *ett* sätt att arbeta med brukarmedverkan men är inte en modell som passar alla. Att ge stöd till personer med omfattande intellektuella funktionsnedsättningar kräver andra arbetsätt för att öka

delaktighet och inflytande. Under året har flera fördjupande tredagarskurser kring den här målgruppen och delaktighet genomförts där arbetssätt och metoder spridits. Gunnel Winlund, psykolog inom Vuxenhabiliteringen i Växjö, specialist i handikappsykologi och författare till boken ”*Se mig! Hör mig! Förstå mig!*” har varit föreläsaren.

Kommunikativt och kognitivt stöd

Föreläsning på grundläggande nivå om kommunikativt och kognitivt stöd med Åsa Wettborn arbetsterapeut och Johanna Lindström legitimerad logoped från Stockholm Center för Kommunikativt och Kognitivt stöd (StoCKK) har genomförts. Föreläsarna synliggör vilka svårigheter som kan uppkomma när det föreligger funktionsnedsättningar kopplade till den kognitiva- och/eller den kommunikativa förmågan. Under föreläsningen beskrivs vilka kognitiva och kommunikativa strategier och stöd som finns för att möta behoven. Exempel på hjälpmedel och anpassningar och hur personer med funktionsnedsättning kan göra för att få tillgång till stöd och hjälpmedel lyftes.

Bilden som kommunikativt och kognitivt stöd

En tvådagarskurs om bilden som kommunikativt och kognitivt stöd på fördjupad nivå gavs av Elisabeth Lindström (legitimerad logoped) och Carola Klint Edlund (arbetsterapeut) vid StoCKK, där föreläsning varvades med grupparbete. Kursen innehöll en genomgång av bildteori, tillgång till bilder och produktion av bildstöd samt en hemuppgift att utföra mellan kurstillfällena för att skapa egna bildstöd för olika användningsområden. Vid kursens andra tillfälle redovisades hemuppgiften och kursdeltagarna fick möjlighet till dialog och lärande återkoppling kring svårigheter och framgångar.

En avslutande vecka av EBP-satsningen

I slutet av november genomfördes en avslutande vecka med anledning att satsningen på Evidensbaserad praktik skulle upphöra vid årsskiftet. Veckan innehöll aktiviteter utifrån de prioriterade områdena. Forskare, föreläsare, verksamheter och personer med egen funktionsnedsättning delade med sig av sina erfarenheter. En av dagarna hade temat *Hur kan vi inkludera brukare som källa till kunskap vid verksamhetsutveckling* och tog upp exempel på hur kommunikativt och kognitivt stöd kan möjliggöra inkludering. Föreningen Kraftkällas perspektiv på begreppet ”empowerment” som de har arbetat fram tillsammans med Magnus Tideman och Ove Svensson från Halmstad presenterades.

Verksamhetsstruktur ger engagemang hos alla

En eftermiddag då Kungsholmens dagliga verksamhet berättade om sitt arbete utifrån deras struktur vilken ger förutsättningar för medarbetare och ett ökat brukarinflytande. Med hjälp av sin verksamhetsstruktur når de brukarfokus, där delaktighet, självständighet är hörnstenar i arbetet. Genomförarplaner, journalföring och uppföljningar har blivit vägen till en mer transparent verksamhet med en arbetsfördelning inom ledningsgruppen med tyngdpunkt på metodutveckling och brukarfrågor.

Lärande och vardagsutveckling

En föreläsning och dialog för Forum Carpes kompetensombud, CKA (Carpe kommun ansvarig) och verksamhetschefer har hållits kring frågor som: Vad innebär en lärande och utvecklingsinriktad verksamhet? Hur tar vi tillvara kompetensutveckling för att den ska komma brukare tillgodo? Hur förankrar vi lärande och vardagsutveckling i våra verksamheter? Hur vidmakthåller vi den över tid? Vad innebär det att arbeta i en evidensbase-
rad/kunskapsbaserad organisation? Föreläsare var Per-Erik Ellström, professor i pedagogik vid Linköpings universitet som också är knuten till Helix - ett flervetenskapligt centrum vid samma universitet. Hans forskning rör frågor om utbildning och lärande i arbetslivet, ledarskap samt förändrings- och utvecklingsarbete inom olika typer av organisationer.

Systematisk uppföljning i en evidensbaserad praktik, 3 högskolepoäng

Under 2016 har Forum Carpe genom satsningen på en evidensbaserad praktik haft möjlighet att skapa en helt ny högskolekurs i samarbete med Ersta-Sköndal högskola. Kursen har som syfte att förmedla kunskap om en evidensbaserad praktik och om hur systematisk uppföljning kan planeras, genomföras och användas för att komma till nytta på ett sätt som främjar verksamhetsutveckling inom verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning. Kursansvarig är Kristina Engwall, docent och chef/forskningsledare FoU Södertörn. Utöver föreläsningar, där teori och praktiska uppgifter varvats, har kursen inneburit en arbetsplatsanknuten hemuppgift att göra efter kurstillfällena. Målgruppen för kursen var personer i varje kommun/ stadsdelsförvaltning som har till uppgift att arbeta med systematisk uppföljning på ett övergripande plan inom verksamhetsområdet stöd till personer med funktionsnedsättning. Kursplatser har erbjudits och fördelats till alla kommuner och stadsdelsförvaltningar.

Strategiskt arbete och samverkan

Forum Carpe är en regional organisation där samverkan är en viktig funktion, samtidigt som strategiska nationella frågor är viktiga. Strategiskt arbete där kompetensutveckling kan ses som ett mål men även medel för det strategiska påverkansarbetet, både regionalt och nationellt. Nedan beskrivs det externa regionala och nationella arbetet samt viktiga samverkanspartner.

Regional nivå

Regionala programrådet

Forum Carpe har under perioden deltagit i det Regionala programråd för Vård- och omsorgsprogrammet som Storstockholm (före detta KSL) bjuder in till. Syftet med dessa möten är att skapa kontakter mellan arbetsliv och utbildning och därigenom förbättra kvaliteten på yrkesutbildningarna. Syftet är också att uppnå bättre balans mellan utbildningarnas utbud och branschens efterfrågan. Forum Carpes roll är att representera funktionshinderområdet och föra dialog kring vad området har för behov och hur vi som bransch kan möta upp skolan. Det är strategiskt viktigt att Forum Carpe finns med utifrån uppdraget att synliggöra verksamhetsområdet och också att arbeta med rekryteringsproblematiken.

Samverkan Delaktighetsmodellen

Under året har två kommunalt anställda personer från Södermalm och Spånga-Tensta SDF utbildat sig till kursledare i Delaktighetsmodellen. Detta för att kunna möta upp efterfrågan att fortsätta utbilda Vägledare i Delaktighetsmodellen. Att öka antalet kursledare är ett sätt att kvalitets-säkra att det finns tillräckligt många kursledare i länet för att tillgodose efterfrågan. Ett exempel på hur samverkan kan ta form och hur Forum Carpe kan ta tillvara på resurserna i kommunerna, som i sin tur ger tillbaka kunskap till alla kommuner samtidigt som det också stärker den egna kommunens arbete.

Nationell nivå

Nationella kompetensrådet

Forum Carpe har två representanter i det Nationella Kompetensrådet (NKR) som Carpe startade 2010. Det är ett nätverk med representanter från olika delar av landet som arbetar med utveckling och nytänkande inom funktionshinderområdet. Ett område som prioriteras är medarbetarens och cheferns kompetens. Ett förslag om nationellt likvärdigt innehåll till utbildningen stödpedagog skickades ut till samtliga regioner i landet via representanter från NKR i juni 2016. Sammanställningen visade att branschen ställde sig bakom förslaget. En projektledare från Forum Carpe har ingått i en arbetsgrupp via Nationella kompetensrådet som har formulerat en föreskrift för nationellt likvärdigt innehåll för yrkeshögskoleutbildning till Stödpedagog som skickades in till Myndigheten för yrkeshögskolan i mars 2017.

Under våren 2017 genomförde Nationella kompetensrådet NKR en kartläggning över hur titelbytet till stödassistenter och stödpedagoger framskridit i landet. I Stockholms län samlades information in via CKA. Utifrån denna ser läget ut enligt följande i länet; svarsfrekvensen var 93% och visar att 79% av de som har svarat har bytt eller förbereder att byta till titeln stödassistent och 62% har bytt eller förbereder att byta titel till stödpedagog.

Nationellt nätverk funktionshinder

En annan strategiskt viktig arena är det nationella nätverk för utvecklingsledare kopplat till SKL och satsningen på evidensbaserad praktik. Två personer från Forum Carpes projektledning ingår i nätverket på uppdrag av Storstockholm (före detta Kommunförbundet Stockholms län, KSL). Från årsskiftet 2015-2016 avslutades den nationella samordningen kring satsningen och nätverket har därefter kvarstått i regi av dess medlemmar. Nätverket har analyserat och dragit slutsatser från den externa utvärdering som gjorts av EBP-satsningen på uppdrag av SKL. *Utvärdering av nationell satsning på utveckling av EBP Verksamhetsområde funktionshinder* (Eriksson, Karlsson). Utvärderingen har varit ett stöd för det fortsatta arbetet på både regional och nationell nivå. Under verksamhetsåret har nätverket arbetat med att hitta former för det fortsatta arbetet i nätverket och en planeringsgrupp har hållit i skapandet av träffarna och där har två projektledare från Forum Carpe ingått.

Nätverket har haft fortsatt dialog med nationella aktörer som exempelvis Socialstyrelsen, SBU och SKL och varit en länk mellan nationell och regional nivå. En annan viktig funktion för nätverket är erfarenhetsutbytet och att dela goda exempel.

Från och med februari 2017 blev det klart att den nationella samordningen av nätverket åter kommer drivas av SKL under namnet Nationellt nätverk funktionshinder.

Konferenser

Forum Carpes projektledning har under året medverkat vid konferenser anordnade av andra, bland annat som medarrangör och utställare vid den femte nationella konferensen om åldrande och utvecklingsstörning, *Vi blir också äldre – livsvillkor för personer med utvecklingsstörning*. Initiativtagare till konferensen är Riksförbundet FUB:s äldrekommitté och medarrangörer var förutom Forum Carpe Svenskt Demenscentrum och Äldrecentrum.

Projektledningen deltog under *Intra-dagarna* i september för att hålla sig uppdaterade inom funktionshinderområdet från forskarsidan, brukare och verksamheter.

En projektledare deltog när Socialstyrelsen bjöd in representanter från NKR till dialog och synpunkter inför deras lansering av webbutbildning för *Yrkesintroduktion till funktionshinderområdet*.

Två projektledare deltog vid den avslutade EBP-konferensen som gick av stapeln i februari.

En projektledare höll i ett seminarium tillsammans med en representant från föreningen Vård- och omsorgscollege vid Socialstyrelsen konferens *Funktionshinder i tiden*, under temat *Kompetensbehov inom funktions-*

hinderområdet idag – erfarenheter av arbete med titlar och YH-utbildning.

Samverkan Intresseorganisationer

Förutom den samverkan med intresseorganisationerna som finns genom referensgruppen på länsnivå har samverkan med olika intresseorganisationer genomförts under året. Bland annat återkommande erfarenhetsutbytet med *FUB* och *Autism och Aspergerförbundet* på riksnivå. Mats Jansson från *Autism och Aspergerförbundet* deltog vid en kompetensombuds-träff i februari för att få respons på deras webbutbildning *E-autism* för eventuell vidareutveckling av en påbyggnadsutbildning kring autism. Projektledningen bjöd in Mats Jansson för en dialog runt ett diskussionsmaterial till *E-autism* för att underlätta ett arbetsplatslärande i verksamheterna. De beslutades att en arbetsgrupp ska skapas med stöd av en projektledare från Forum Carpe för att utveckla frågor utifrån webbutbildningen

Uppföljning av mål

Mål: Deltagande från alla kommuner och Stadsdelsförvaltningar i någon av Forum Carpes aktiviteter

Alla kommuner och stadsdelsförvaltningar har deltagit i någon form

Mål: Handläggares deltagande ska öka under året

Antalet deltagare har ökat med 50%.

Mål: Skapa förutsättningar för ökad kompetens mot en evidensbaserad praktik med särskilt fokus på de tre prioriterade områdena

Forum Carpe har erbjudit kompetensutvecklingsinsatser inom de prioriterade områdena med god kvalitet utifrån de utvärderingar som genomförts. Lista på aktiviteter som erbjudits under året, se bilaga 1.

Mål: Kännedomen om evidensbaserad praktik har ökat i Stockholms län

I den uppföljande webbenkäten framgår att kännedomen har ökat om begreppet, likaså uppger fler verksamheter att de arbetar utifrån en evidensbaserad praktik. Svarsfrekvensen var låg vilket gör att det är svårt att jämföra och dra några större slutsatser med tidigare enkät från 2013. Av de 48 inkomna svaren uppgav 85% att de har kännedom eller delvis kännedom om EBP, 93% av dessa svarade att de arbetar delvis eller helt utifrån EBP.

Mål inom HSL utförandet i LSS verksamhet:

Skapa förutsättningar för att höja kompetensen kring den yttersta målgruppen och grundläggande värden kring området stöd till personer med funktionsnedsättning där behov finns.

Medarbetare/chefer från 19 av länets 26 kommuner har deltagit i Forum Carpes kompetensutvecklingsutbud. Forum Carpe har erbjudit högskolekursen LSS för medarbetare på 7,5 högskolepoäng. Vidare har ett flertal kompetensutvecklingsinsatser om olika funktionsnedsättningar och även insatser kring kommunikation, bildstöd och tydliggörande pedagogik öppen för målgruppen hållits, se bilaga 1.

Att målgruppen HSL erbjuds nätverk som motsvarar behov och som är aktiva.

Forum Carpe håller i nätverk för chefer/samordnare inom HSL två träffar/termin, övriga nätverk håller i yrkeskategorierna i själva.

Mål: En ny webbplats ska vara i drift under verksamhetsåret

En ny webbplats lanserades under decembermånad 2016.

Sammanfattningsvis kan sägas att målen är uppfyllda.

Sammanfattande analys

Forum Carpe är en del av Stockholm stads socialförvaltning och under 2016 har en större omorganisation gjorts på avdelningsnivå. Det har inneburit en omställningsprocess för verksamheten till en förändrad struktur och förutsättningar.

Vidare har verksamheten varit underbemannad under året till följd av sjukskrivningar, bland annat har den samordnande funktionen saknats. Genom samverkan med kommunerna kunde underbemanningen till viss del tillgodoses genom tillfälliga anställningar. Underbemanningen har också inneburit övertidsarbete för projektledningen för att genomföra kompetensutvecklingsarbete och övrigt arbete.

För att säkerställa samordningen utsågs en projektledare i januari 2017 som tillförordnad samordnare.

2014 övergick Carpe från projekt till reguljär verksamhet och den omställningen pågår till viss del ännu. Förändringen innebar minskade ekonomiska förutsättningar och reducerad grundbemanning. En utmaning har varit att anpassa verksamheten utifrån de nya ramarna.

Projektledningen har infört halvårsplanering av Forum Carpes utbud till skillnad från tidigare tremånaders planering för att främja en bättre översikt och framförhållning för både deltagande kommuner och projektledning. Detta arbete har förankrats med styrgrupp, CKA och kompetensombud och kommer att utvärderas framöver.

Arbetsgivaren har i samverkan med projektledningen beslutat om en genomlysning av Forum Carpes verksamhet för att se över omorganisationen och omställningen från projekt till reguljär verksamhet. Genomlysningen kommer genomföras under hösten 2017. Detta för att säkra att projektledning är placerad i sin organisation där de, arbetsgivare och Fo-

rum Carpe samverkan gagnas. Samt för att tydliggöra och synliggöra ramarna för vad nuvarande bemanning kan genomföra.

Under 2016 tilldelade statliga stimulansmedel från Socialstyrelsen för kompetensutveckling att söka för kommunerna. Det skapade en ökad efterfrågan på gymnasie- och högskolekurser, då stimulansmedlen kunde finansiera dessa kurser. Hösten 2016 innebar slutfasen av EBP-satsningen vilket gjorde att största delen av utbudet riktades inom det området samt att tillgodose behovet av utökat utbud av kurser som inte är kostnadsfria. De faktorerna sammantaget med beskrivningen ovan bidrog till en större arbetsinsats från projektledningen och omprioriteringar av utbud. Till exempel nedprioriterades aktiviteter kring *Carpes yrkeskrav* och *Uppdrag och Yrkesroll*. Skälet till att det bortprioriterades var för att minska arbetsbelastningen för projektledningen och att kompetensutvecklingsinsatserna inte skulle konkurrera med varandra.

Forum Carpes nya webbplats lanserades i december och är i sin nya form mer tillgänglig och användarvänlig. Ett stort arbete har skett i form av planering, möten och uppföljningar med företaget som fick uppdraget att skapa den nya webbplatsen. Projektledningen har även lagt ned tid på att revidera materialet som ska läggas ut på webbplatsen. Forum Carpes informatör har varit en nyckelfunktion i processen och kommer vara det i det fortsatta förbättringsarbetet. Det finns fortfarande funktioner att förbättra och material att lägga ut som kommer prioriteras framöver.

Sammantaget har verksamheten fungerat bra under året och alla mål är uppnådda, trots beskrivna utmaningar ovan. Kontakter har tagits av projektledningen både internt bland Forum Carpes deltagande aktörer och externt med intresseföreningar, forskare och myndigheter som mynnat ut i kompetensutvecklingsinsatser. Det finns ett stort intresse av att sprida kunskap och dela med sig av erfarenheter. Dialogen med deltagande kommuner utvecklas hela tiden och allt fler medarbetare och chefer medverkar i olika sammanhang i Forum Carpes verksamhet. Den positiva responsen kring aktiviteter där praktiker delar med sig till praktiker med tillhörande dialog tyder på att det är ett bra sätt att lära av och med varandra.

Ekonomi

Forum Carpes budget baseras på antal invånare i länet med 1,75 kr per kommuninvånare. Det finns ett överskott som bland annat beror på något mer i intäkter kring gymnasiekurserna än förutspått. Vidare har Forum Carpe haft medel kvar från satsningen kring evidensbaserad praktik i socialtjänsten. Kvarstående medel har möjliggjort att den projektledare som anställdes under EBP-satsningen kunnat få förlängd anställning med ett år. Dessutom kunde en projektledare anställas på deltid under hösten 2016. Det gör att Forum Carpe under året haft mer medel till kompe-

tensutveckling än kommunernas finansiering. Ytterligare förklaring till överskottet är sjukskrivningar under året.

Vid årsskiftet 2016/2017 fanns kvarstående medel på 430 488 kr från EBP-satsningen. Storstockholm har givit Forum Carpe i uppdrag att använda dessa till kompetenshöjande insatser inom funktionshinderområdet under verksamhetsåret 2017-2018.

Aktivitetslista

Nedan följer aktivitetslista för Forum Carpes kompetensutvecklingsinsatser från och med 1 april 2016 till och med 31 mars 2017.

Siffran i sista kolumnen visar på antal deltagare per aktivitet.

Aktiviteter som genomförts inom ramen för satsningen mot en evidensbaserad praktik redovisas med markeringen EBP i särskild kolumn.